

მეტი ბრძანდებოდა მათი ყოველი უსა-
ღველესობა განსაკონსოლირებულ
ბუნებისა. როგორც სხვა სო-
ციუმები, აქაც უმთავრესად ხალხს, სო-
ციალური სკოლა გამოართვა. მაგრამ
ჩვენამდე ამ სოფელში უკვე არის
სკოლა, ხალხმა სთხოვა მისი
სკოლა სკოლა გადართვა მისი.
ხალხმა იმით უფრო მოიწოდინა ეს
აქვე, რომ განსაკონსოლირების
სოფელში უნდა შექმნილი ასწავლო-
რო. ახლა სკოლა სკოლაზე 40 თუ-
ხანი ენარჩებათ წელიწადში და ეს
არმოცო თუხანი რომ სრულდა
ეს ყოველი წელს, კარგი იქნება სო-
ციალისთვისა. განაგრძე უკვე შეადგი-
ნეს და გაკავაწეს დასამკაცებლოდ.
ეს გვირდო ყოველ სოფელში, სადაც
სკოლა სკოლაზე ხალხმა სთხოვა და
სკოლა სკოლაზე გადართვა და
ეს იქნება, რა ხალხში მოუვათ.

* სოფ. ბაკურცხე: წრივანდელს
მისაღეს საზოგადოლო ვერცხენს და-
დებულბით, შედარებით იყრამდელ-
დელ უკეთესი მოსავალი იყო წელს
ჭრისა და ღვინისა. წელს ბევრმა
უწამლო გოგირდით ეწინააღმდეგა;
ჩვენ სოფელშივე იყიდებოდა გოგირდი თვე-
რი. ჩილოცა უწილთან. ვინც წელს ვერ
მოახერხა გოგირდის ყიდვა და წა-
გომბა, ხალხობა ამბობდა, ძლიერ
იქნება ხალხმა ვიგო, რომ ყველა
ეგვიდმოკოვებს წმელბობა უნდა და
ეგვიდმოკოვ ვაზისთვისაც საქირა გო-
გირდის შეყრა და შეფრქვევა.

* იქიდაბე: ბაკურცხეში ამ
ათოღელ წლის წინადა სამეფოე წაწის
ქილო წყალი მოდიოდა. წისქვილებ
საც აბრუნებდა და ზღვებსაც არუყე-
და, მაგრამ რაც ჩილაუნის საფოს-
ტო გზა გაიყვანეს, ეს წყალი დაი-
კარგა, წისქვილებიც მოიშალა და და-
ღებულ მოურწყავი დარჩა. როცა სა-
ფოსტო გზას აკეთებდნენ ბერის მა-
შული მოპყრის და სხვათა შო-
რის ენ. წინა ანტროპოლოგიის მო-
დის ნაპირი ადგილიც რამდენსამე სა-
ფოსტის სიგრიე სიგანით; ამ ადგი-
ლის ბაღში გამოქრებულ 200
ლიდ ფურცლის (თუთის) ხეები და-
და. ეს ფურცლებიც გადაკაფეს გზისა-

სწავლებელში მისაბარებლოდ და რო-
ცა უმეტეს მათგანს ბავშვის მიღება
სასწავლებლის სამმართველოდ „უბე-
კა“ ადგილის უქონლობისა, თუ
მაშინა შესაფერ მოუშავებლობის
გამო, მაშინ-კი მიხედნენ თავიანთ
შეკლამას და კიდევ მოპყრენ გო-
გობებსა და სინანულს: „ადგილები
სულნი მართალიანი, სისხლი გვე-
ცით უბრალო“ო; მაგრამ რადა
ღირსი? მოგვსენებათ.

წამსადარსა საქმეს არ არგებს
შერჯად თათზად ტყინა.
წილის რაც იყო-იყო და მომავლო-
ში ხომ უარესი იქნება, რომ უარე-
სად გამოყვანება საქმე, ბოდა ბავ-
შვის მოუშავებლოდ, როცა უბრა-
ლო კითხვა და უბრალოტკობროდ
აბო რა გვეყვებოდა, მაგრამ რა?
ხომ ჩემი საწირავი თავის დროზე
სწირვი, თავის დროზე ეუთხარჩი ჩვენს
სამღვდელმთავრს, რომ

თავს თავადვე გუფრთხილიდა,
ანსად უგუზავლო ტიპში,
თარემ ბოლოს არის კარგეს
სამწესობათ ეწესსაკიშო.

თვის იმ პირობით, რომ საწისქვილო
და ბაღში სარწყავი წყალი არ დაქარ-
გულიყო მთავრობაც დაპირდა წელს
გამოყვანას, მაგრამ სად არი? აღარა-
ვინ არა ფიქრობს წელს გამოყვანას.
თუმცა ერთი ორიოდ კაცი კიდევ
ვაც მოწოდებდნენ ამის, გამოიყუ-
ნოს უწინდელი წყალი, წისქვილებიც
აბრუნოს და ბაღებშიც რწყოს, მაგ-
რამ მარტო ამითი სურვილი ვერა-
ფერს იზამს, თუ საზოგადოებამ ასე
თანაუფრობა,—თეთი აღმინისტრაცი-
აქ უნდა დადებაროს, მით უმეტეს,
რომ მის მოგზებ-ტო მოიხარა წყალი
და წისქვილებიც. თუმცა ერთი მხრით
სიკეთე ჰქნის—საფოსტო გზა გაიყუ-
ნეს, მაგრამ მეორეს მხრით დიდი ზა-
რალი მისცეს ბაკურცხისა და ახლო-
მალთა სოფლებსა საზოგადოებამ,
რომელიც დიდად ხელს იმართავ-
და ბაკურცხის წისქვილებითა და
20—40 ეფრისის სიმარგულე ლარ
უხდებოდა სიარული საფუძველისათ-
ვის. აქ საქირა აღმინისტრაციის ერ-
თი ბრძანება, თორე ხუთი ექვსი სო-
ფელი, გურჯაანი, ეგვიანი, კეკე, კო-
ლაკი და სხვებიც დაეპირებან ამ
წყლის გამოყვანას.

* * * ვაზ. „ნაპერ“-ს გაუფრთხი-
რომ რადგან ხეჯაასში (არაბეთი) გა-
მოჩნდილა ხილად, ვაზწყვილებით,
რომ იქიდაბე მომავალი გვეყრა მოლო-
ცელებით ვაზწყვილები წმელბობა
ში ოკიოდ და ზაითოდ დღე კიდევ
ან სმირანში, ან ვერლურში.

წმირლი მუთახინიდაბან

19-ს ამ თვისას, ჩვენმა ქალაქის
საბჭომ, მორიგეს კრებაზე რამდენიმე
საყურადღებო საქმე განიხილა, რო-
მელითაც, თუ დღერთა იმება და სა-
სიკეთო დასახარული მიეცა, დიდი მნი-
შენლობა ექნება ჩვენს ხელმოკლე
ქუთაისისათვის, ამიტომაც საქიროდ
ერაცხით ვე ორიოდ საქმე ორიოდ
ვე სიტყვით მხედვი მოვიხსენიოთ ვა-
ზეთში.

თავი და თავი საქმე ის არის, რომ
ათოღელ წელიწადი იქნება მის აქეთ,
როცა ქალაქი ხაზინის უფროსის 23,434
მანეთი უკანვე დაიმბრუნეო, რომე-
სით კირსა და ფთერას ძნელად
ასკდება კაცი და მოვალეი ისეთი შე-
კლამა მოუფა ცხოვრებაში, რომელ-
საც შემდგეში ძნელად გაასწორებს.
ყველაზე მეტი სიფრთხილით, ათჯერ
გაზომე და ერთხელ გამოკრა საქი-
რობა საზოგადოლო მწერლობის ასხა-
რებზე ყველა მოღვაწეთათვის და გან-
საკუთრებით-კი კორრესპონდენტბო-
სათვის, რათა მითხედვი საზოგადოე-
და მათგან მოკუთხედვი არ დარჩეს
და მათ სულიერი აღებ-მიტყობამბო
ტყუილი არ გამოვიტოს. ბევრი კო-
რრესპონდენტი ამის არის დასდევს და,
რაც ენახე და კალმის წევრზე მოაღ-
გება, სწორი იქნება თუ მუდღე, ყო-
ველივეს მართლად და უტოლოდ
ქვემარტებულ გამოაშუქეებს ვაზეთის
ფურცლებზე. ამას წინავე ერთი კორრე-
სპონდენტი სწორედ დასძლიადა: „გუ-
რიაში საზოგადოლო დიდხანს შეუღლე
ყაზლს თავის დაფარე. იქ იშვითაოდ
თუ ვასკენეს ხოლმე ენიშე. ამ მხრით
საქოლოცებოდა გურულებს ვაცულებით
სჯობიან, აქ განდებდა ყაზლი სადმე თუ
აბო, მაშინვე პოლოცის აცნობებენ.“

ეფრისისცალბეა წინა ღამეს ერთი ავა-
ზაკი მოპყრეს საჭილოში. აქ ვადა-
მოახვეწილო იყო გურუიდაბან აქეთის

ლიც მთავრობის ბრძანებით, რამდენ-
ისამე წლის განმავლობაში პოლი-
ციის მიხედვით შენახვის მოვალე-
ობა. აი ეს საქმე სინაღანე წარმოიშ-
ვარა; ვერ კიდევ მაშინ, როცა ქალა-
ქის საქმეებს პოლიცია ვაზავებდა და
როცა ქალაქის თეთი-მმართველობის
შემოღება ბევრს ქუთათურის სოხრა-
დაც არა ჰმზანებია, მაშინდელის მთა-
ვრობისმართობის ბრძანებით ქუთაის-
მეფურებს 5408 მან. პოლიციის და-
რავთა შესანახად. ვაცილა დრო და
ხანი და თეთი-მმართველობაც შე-
მოიღეს; საქალაქო საქმეთა მსგე-
ლობის წესი და რიგი ძირიან-ვესეი-
ნად შეიცვალა, მაგრამ რამდენსამე
წლის განმავლობაში ქალაქი მინც
ინდობდა იმ მეტს ხარჯს, რომელიც
კავკასიის მთავრობ-მართებულმა შეწერა
სხვა დროსა და ვაზეთებში. ბოლოს,
1881 წელს ქალაქის საბჭო ჩაუყარდა
და საქმეს და სხვას, რომ თეთი-მმარ-
თებლობა ვაღდებულთა არ არის პოლი-
ციის ის მეტე ხარჯი აძლიოს და ამი-
ტომაც სთხოვა მთავრობას ეს ხარჯი
მოავრთვიო. მთავრობამ ეს თხოე-
ვა არ შეიწინაა, და ამ სიფრთხილ-
დებს შემდგომ ქალაქი კიდევ რამდენ-
სამე წელიწადს, თავთაურს დროზე
ინდობდა იმ 5408 მანეთს, ქალაქი ამ
საქმეს მინც არ მოეშა, სიფრთხილი
მინც არ დადებდა და სინაღანე მი-
ყვანა, სინაღანე ეს სიფრთხილი შეიწინა-
რა და სხვას, რომ ქალაქი ვაღდ-
ებულთა არ იყო პოლიციის შესანახად
ის მეტე ხარჯი ეძლია და ამიტომ
ხაზინამ უტოლოდ უნდა დადებრუნოს
23,434 მან., რომელიც ქუთაისის
პოლიციის შესანახად დეპუტატებს იმ
დღედგან მოკიდებოდა, რა დღესაც
სიფრთხილი დაუწყო, ხოლო, სხვა-
და-სხვა მიზეზის გამო, სახელმწიფო კონ-
ტრაქტი არ დასთანხმებია სინაღანე
და თავისი მოსახრებაც ვაუკედგენია, ამი-
ტომაც ეს საქმე იყო სინაღანე უნდა
დადებრუნდეს და სინაღანის საზოგადო-
კრებამ უნდა განიხილოს. ჩვენის საბ-
ჭოს აზრით სახელმწიფო კონტრაქტის
აზრი შესაწყინარებელი არ არის და
ამიტომ იმედი აქვს, საქმე მისდა სა-
სარგებლოდ გადაწყდეს სინაღანე, თუ
როცა საბჭომ რიგიანად აუჩრბოა. აი
ეს საფანი მოახერხე ქალაქის თავმა

სამამასალისის მცხოვრებელი, ყაზი-
დად ვაგარდნილი წყლაქე, რომელიც
ავაზაკობისათვის ციმბირში ყოფილა
ვაგანდნილი და აქ ყაზილა ბრბოს
შევირება.“

კარგი და პატიოსანი წყლაქე ყა-
ზილა ბრბოს შეფრთებია. ყაზილა
ბრბო კორრესპონდენტის სიტყვით სა-
ჭილოა შიდა და ბრბოდან რადა მარ-
ტო წყლაქე ვაუცია საჭილოლებს
და სხვებში აღარა? ვარემ სხვებში
ვასკენ საჭილოლებს, თუ ასე კუ-
თილი გულგანის არიან, და მოვარ-
ჩინონ ერთს ვაგლახასა და წიოკებს.
ამას ვარდა ბნი კორრესპონდენტი რომ
ბრძანებს, ვერბოში დიდხანს შეუღლე
ყაზლს თავის დაფარეო, საიდან ბრბო-
ნებს? მისი სიტყვები, რომ აკეთიდა
საჭილოში ვაღმომიგეწია ყაზილა,
პირიქით იმას ამტკიცებს, რომ ვუ-
რიაში ვერ შეუფრთებია თუ, ვერ
უშვითა ამხანაგი და სადაც ყაზილა
ბრბო შეუღლებია, იქ წყლაქე, მაგრამ
ვაუციათ და მოუტყულებენიბით. ვუ-
რიაში ვაღვებოდა იმ დღედა, თუნდაც
ავაზაკისა ვერ-ჯერობით არ არის სა-
მოკალაქო ქველობაში ვაღარებელი,
როგორც საჭილოში ყაზილა. მისც
შემდგე, რაც იოღამ მატყუარია დას

და ვაგვიდა, ვაღვებოდა ვაღვებოდა
მარცხენო საქმედ მიანიდა და მო-
დით და თქვენ დაჯერეთ, რომ ეს
საქმეობა საჭილოდა. მერვე კიდევ ვა-
ზილის მოკლავ ყველა შემთხვევაში
არც კანონის მიერ არის შეწყინარებუ-
ლი, რადგანაც სადმეოა წერილი
ბრძანებს, რომ არა მწინებს სიციე-
ლი კოლეგისა, არამედ მოტყუე და
ცხოვრება მისიო“. კორრესპონდენტმა
აღბათ არ იცის, რომ წყლაქის გამ-
კიდები ველა საჭირობილი სხედან,
რადგანაც ვაგამიბება არუკვებს, რომ
ისინი დიდი ხნის ერთის გზის კაცნი
ყოფილან ყაზილის და ამ ბოლოს
რომ საზოგადოლო იმბოლო ვაუციათ,
არცა ყაზილობით ნაშავარი ვაუციათ-
დაწმენიბინით. ჰგავს, არ ყოფილან ყა-
ზილის გამკენნი წინდა წყლის ვაუცე,
თუ ვერ ამხანაგად ვაგლამიან კაც,
უსმენ-ტყუევიით და შემდგე-ვი გო-
ციით და ულაღვანიით.

როცა იგლისისა და ვაგისტას აწ-
გობის ვაუცეთ, როგორ შეიძლება.
გვა აუტყუილოთ იმ დარებს, იმ ვოლ-
ვენსა და სიციხე პაპანაქებს, რითაც ამ
თთებებს ისახელა წყელის ჩვენში თა-
ვი და რამაც ყველაფრის მიხედვით
ესე ძლიერ დაგვიხარია, რომ, მა-

საბჭოს და სთქვა, რომ საქირა, საბ-
ჭომ ერთ-ერთი ხმოსანი ვაგვანენოს
პეტერბურგს ამ საქმის საწარმოებლად
და გასძლიადა. საბჭომ შეიწინა-
რა ბ-ნის ქალაქის თავის საჩიოელი,
ხოლო იმ პირობით-კი, რომ თეთი
ქალაქის თავმა იყისროს ამ საქმის
წარმოება და პეტერბურგს ვაგვიდეს
ამ მოკლეს ხანში, ერთისა ან თთვე-
სახეერის ვადით, ამისათვის ვაზისა და
სხვა ხარჯად საბჭომ დაუნიშნა ქა-
ლაქის თავს ათასი მანეთი, მარტო
ეს საქმე არ ავხარა საბჭომ ქალაქის
თავს და სთხოვა სხვა საქმეებზე იკო-
ნისის მხედველობაში, რა-კი პეტერ-
ბურგს წასლა მოუხდებდა. როგორც
მითხედვი დიანახავს, ეს საქმეებზე
დიდად საყურადღებოა: ერთი ისა,
რომ ქალაქის თავმა უნდა იშვადა-
კონონის, საცა ვერ არს, ქუთაისის
რაიონის-გზის სადღერის ვაგვარანის
შესახებ სხვა უფრო საწიროა. ადგი-
ლას და ამისთანავე ტარიფის შემცი-
რების შესახებაც ქუთაისის რაიონის
გზის შტოზე. მესამე საფანი, რომე-
ლიც ქალაქის თავს მიანდებს, ამებ-
ზე უფრო რთული, სანდლობა, მაგ-
რამ დიდად ნაკოფიერი იქნება, თუ
რომ ჩვენის საბჭოს სურვილი ოდეს-
მე შეწყინარებული იქნება. საქმე
არის, რომ როცა ფოთა—ტუთისის
რაიონის-გზა ვაგვუქვდა, სხვა-და-სხვა
არ შესწინარებულის მიზეზისა და მა-
შინდელის მთავრობის დაუდგერობის
გამო, ძლიერათა ამ სალოლისათა სახა-
ზოდ და სასარგებლოდ, რაიონის-გზა
ქუთაისის ააცილეს რვაოდ ეფრისის მან-
ძილზე და ამ სახით-კი ჩვენი პატრონა და
უღალბო ქალაქი სრულიად დასცეს და
დაუდგეითეს. მას შემდგე ჩვენი ქუთაისი
ძლიერ-ძლიერობით ეწევა ამ წუთის სო-
ფლის უღელს, დიდის ვაგვირებით
უფლის იბრუნებს და ერთად ნელის
ნაბაჯით მიიწევა წინ-წინ, და რაიონის
გზის მატარებელი-კი ბაქოსა და ბა-
თუმს-შუა დაპყრის და დაპყრის, ჩვე-
ნი ქუთაისის დაღლი-კი არ აწუხებს.
იმ დროს, როცა ეგ ამბავი მოხდა,
ქუთაისის პატრონი და მწარეველი არა
ჰყავდა; დღეს-კი ქალაქის თეთი-მარ-
თებლობა აუკარდა ჰყავდა, რომ ქუ-
თაისის დაქვეითების მიზეზი, სხვათა

შორის, ურკინის გზობაა, და ამიტომ
აზრად აქვს, მთავრობას სთხოვოს რკი-
ნის გზის მიმართულება ისე შეკლდე-
ნინოს, რომ რიონის სადღერის ააცი-
ლოს და კობეტანრიდან პირდაპირ
ქუთაისზე გაავაროს. აი ამ რთული-
სა და სანდელი საქმის შესახებაც ქა-
ლაქის თავმა უნდა შეიკრას პეტერ-
ბურგში,—შესაძლოა თუ არა ქუთაის-
ისის საბჭოს აზრის განხორციელება,
ოღებში მინც.

მეთოხე საფანი ის არის, რომ ქუ-
თაისის საბჭოს აზრად აქვს დღევან-
დელი ქალაქის ხეაქე პირველ-დასა-
წყისი სკოლა ან სრულიად სახელმწიფო
ის სკოლა გადართოს, ანა და სა-
ხელმწიფო ვაგვუქვებდა შეუშავოს.
ამ აზრის მიხედვით საბჭომ დაავალა
ქალაქის თავს სხვა-და-სხვა სახელმწი-
ფო სკოლა დაათავოიეროს რუსეთში
და ამ სახით შეიკრას, თუ არა ვაგირ
სკოლა უფრო მოსახრებელი და შე-
საფერი იქნება ქუთაისისათვის.

დასახელო იქნება

რუსეთი

აი უკანასკნელს დროს შინაგან საქ-
მეთა სამინისტროს ბევრს მიმართია
ოსოქიანი, მიკვლევი რუსეთის ჰემე-
რდობადა. მისი ოკლედეი სულ ასეთი-
ბი არიან, რომელნიც ვაგვირს რუსეთის
ჰემეწოდამი იყოფიან, მაგრამ ვაგვირ-
ში თავი დაუწეხებათ და სხვა სახელ-
მწიფოთა ჰემეწოდამი ვაგვირად.
ამ ნაწარსავე ოსოქიანი მიმართია შინაგან
საქმეთა სამინისტროს ერთს ბოღმედ
გამომიხიდას მწერდას შიქლამ, მაგრამ
სამინისტრომ ვეგვას უარს უთხრა და
ოსოქიანმა არ მოაწინაა.

— დაიწევა თუ არა სსდამბი რუსეთის
მრეწველობის მთავრედ საზოგადოებისა,
სარგებელს ის საგანი იქნება განსჯილად,
რომ ღირსი მიეხანა უნდა ვაგვირად,
რომ სახანო კანტორებს ბოროტ მო-
ქვებდა ვაგვირად. თავის ვაგვირ-
ტყულებს ამ საგანს შესწავლა საზოგ-
ადოება ფინანსის სამინისტროს წარუ-
დგეს დასამტკიცებლად.

— შინაგან საქმეთა სამინისტროს
ვანგარეულებით ვაგვირად უნდა მოი-
ლიან საქალაქო, წელს სხვა სიკეთე
მით ერთად ვაგვირ-ობისათვის და ადე-
ნის ღვინის ნაკლებობაც არ გამოც-
სცალით. სიციხე-პაპანაქებს ასე ერთიან
ვერ ვაგვირად ვაგვირად, რომ აღმოა-
ღვითის ცხელი და ძლიერი პატრო-
ნი მიშველებოდა. ბუნების მოყლე-
ნათა შეფრთებლობა ან ვერბობა დაგ-
ვებუდა და ვაგვირად. ჩვენს კაცს
შეკლ-ლობისათვის აღდის ღვინო თუ
საყოფად ბქეს, შეუქვლია დროებით
მინც და ვაგვირად ათას ნაირი ვარამი
და ვაგვირად ცხოვრებისა, შეუღლე
ყველაფრის ვულ-და-ვულ დახედვით.
იმითიმა ვაგვირად, ამბობს სიცი-
ხის გლმეში, ვინც აღდის ვაგვირად. პირ-
ველად მოიტანა ჩვენში; იმის ვაგვირ-
ბით მისდახებ მინც, ვაგვირად ჩვე-
ნის მხამასალისის უღვთობა, ჩვენ
მოსამართლეთა უსამართლობა, ჩვენ
ხარჯის მრეწვეთა უტყუარობა და
ის ვაგვირად, რომ დიდობის (ყაზ-
ლის ვაგვირად) შეპყრობას ჩემგან თ-
ხოვეწ, როცა ორმოცდა ათი თოვ-
ნიშტიანი ყაზილა-ყუბის ვაგვირად.
არ იცი, რადაც იტყვიან წელს,
როცა ეს უსამართლეთა გულის ვაგვი-
რადებელი ღამე თითქმის ხელის-
დამ ვაგვირად.

დასოფო ვერბინანა შეიღე

